

Preken 29. jan i Fjellhamar kirke

4. s. i åpenbaringstiden

Kapellan Elisabeth Lund

Det står skrevet hos evangelisten Johannes i det 9. Kapittel:

Da Jesus kom gående, så han en mann som var født blind.

Disiplene spurte da: «Rabbi, hvem er det som har syndet, han selv eller hans foreldre, siden han ble født blind?»

Jesus svarte: «Verken han eller hans foreldre har syndet. Men nå kan Guds gjerninger bli åpenbart på ham.

Så lenge det er dag, må vi gjøre hans gjerninger som har sendt meg. Det kommer en natt da ingen kan arbeide.

Så lenge jeg er i verden, er jeg verdens lys.»

Da han hadde sagt dette, spyttet han på jorden, laget til leire med spyttet og smurte den på mannens øyne. Så sa han: «Gå og vask deg i Siloa-dammen!» Siloa betyr utsendt.

Mannen gikk dit og vasket seg, og han kom tilbake seende.

Jesus, spurte han: «Tror du på Menneskesønnen?» Han svarte: «Hvem er han da, gode herre, så jeg kan tro på ham?»

Jesus svarte: «Du har sett ham, det er han som snakker med deg.»

«Jeg tror, Herre», sa mannen. Og han tilba ham.

Slik lyder Herrens ord.

Da jeg var tenåring var jeg veldig glad i matte. Jeg var nok litt mattefrik. Det var så deilig å rømme inn i en verden der man bare kunne pugge og forstå sammenhenger.

Så gikk alt opp.

Det fantes nesten alltid et svar som vi kunne sette to streker under. Jeg synes det var så befriende.

Og så irriterende at livet ikke var sånn.

Han som har gitt oss livet er heller ikke sånn. Det er ikke alt som går opp.

Samtidig har vi mennesker et iboende behov for å forstå. Vi vil så gjerne lage oss systemer som gjør at ting går opp, så det blir en mening med det som skjer.

Vi tenker ikke alltid over det, at det er det vi gjør, men jeg tror vi alle er sånn i større eller

mindre grad. Vi sier for eksempel:

Vi høster som vi sår. Vi får som fortjent.

Eller: Det er nok en mening med det.

Noen ganger stemmer det. Hvis jeg for eksempel røyker 40 sigaretter om dagen, kan det være at jeg kan noe for at jeg får en litt stygg hoste etterhvert.

Det finnes selvfølgelig sammenhenger og konsekvenser. Men det finnes også tilfeldigheter og meningsløshet.

De gamle grekerne var veldig opptatt av kunnskap og logikk. Litt mattefrikker de også.. De ville vite mest mulig og forstå mest mulig. Og de ville ha kontroll på ting. Beherske livet. Men uansett hvor mye de studerte og forsto, så måtte de innse at det var områder i livet som ikke kunne kontrolleres. Det ble alltid en rest igjen som ikke kunne kontrolleres. Det kalte de Tyche som betyr tilfeldighet. Det var det området i livet de ikke kunne få kontroll over. Det var den sprekken der ulykken kunne komme inn. Og der lykken kunne komme inn.

Selv om det kan sitte langt inne, så tror jeg vi må godta og forson oss med at Tyche er der. Tilfeldighet og meningsløshet er en del av vår verden. Og det er en del av vår tro. Jeg tror det kan bli veldig feil hvis vi skal prøve å få alt til å gå opp når det gjelder Gud og troa vår. Vi trenger ikke lenger enn til Krf i Sarpsborg for å skjønne det.

Nå har dere kanskje glemt hva som var prekenteksten jeg leste.. Den handla om den blindfødte mannen som Jesus og disiplene møtte på. Og selv om det kanskje ikke virker sånn, så er det den jeg prater om..

Jødene på den tida lagde seg også mange regler og forståelser for å ha kontroll på virkeligheten. Og en av deres forklaringer på sykdom, var at den kom av synd. Det var en enkel måte å løse et vanskelig problem på. Når disiplene nå ser en som er født blind, altså en som antagelig ikke rakk å synde før han ble blind, blir de bare litt usikre på hvem som har syndet. Han selv eller hans foreldre. Det spør de Jesus om.

Jesus sier at det ikke passer inn i noen av alternativene.

Han sier liksom: slutt å gruble. Slutt å komme med falske dypsindigheter i religionens navn. Her er det en som er syk. La oss gjøre ham frisk. Når det først er sånn at han er født blind, så kan Guds gjerninger åpenbares på ham.

Når vi møter noe vondt og vanskelig i livet, i verden, leter vi automatisk etter årsaken til det som har skjedd og kanskje etter en mening med det.

Men vi kommer ofte til et punkt der forståelsen ikke rekker lenger. Der vi må innse at det ikke er noen mening med det.

Jesus traff en mann som hadde det vondt, og han brukte anledningen til å gjøre noe godt. Kanskje vi også kan tenke sånn? Når vi møter smerten hos andre mennesker kan det være en mulighet til å gjøre noe godt. Det kan bli en åpning for Gud inn i et menneskes liv.

Den blindfødte mannen var rammet av en ulykke. Ved en tilfeldighet var han født blind, og han kunne ikke jobbe for å tjene penger til å leve. Det var vanskelig nok i seg selv, men på grunn av jødernes forståelse av sykdom ble livet mye verre for ham. Han var ikke bare blind. Han var en synder, og det var ikke noe han kunne gjøre med det. Det var få som var villige til å hjelpe ham, for han var jo selv skyld i sin ulykke.

Livet var umulig for ham. Farriseerne og de andre religiøse lederne lot ham forbli i sitt umulige mørke, med sin tolkning av situasjonen hans.

Vi kjenner kanskje også mennesker som har et umulig liv. Et liv der ting har låst seg. Et liv som leves i et mørke det virker umulig å komme ut av. Eller vi har det av og til sånn selv. Tenker vi av og til at de som har det sånn har skyld i det selv? Hva så, om vi har det?

Den blindfødte mannen hadde ikke gjort seg fortjent til et sånt liv.

Like lite som han hadde gjort seg fortjent til å få det forandra.

Når Jesus kommer blir han kanskje igjen rammet av en tilfeldighet. Hvem vet? Han roper ikke på Jesus. Han viser ikke at han tror på Jesus. Jesus bare stopper hos ham og lager en deig av spytt og leire og smører det på øynene hans.

Helt uten videre, fra den blinde mannens synspunkt. og så blir han bedt om å gå og vaske seg i Siloadammen.

Den blinde mannen skjønner ikke helt hva som skjer, men han blir seende. Plutselig kan han se og han kan orientere seg i virkeligheten. Lyset strømmer inn i livet hans og gjør at det blir mulig å leve. Jesus har brutt forbannelsen. Livet er ikke låst lenger.

Etterpå spør Jesus om den seende mannen tror på Menneskesønnen. Om han tror at Jesus er Gud. Og mannen tror. Det som har skjedd med ham har gjort at han tar imot Verdens lys i livet sitt.

Jeg tror det kan være frigjørende for oss å forsone oss med at ikke alt har en mening. Kanskje vi heller kan åpne øynene våre og se etter den sprekken, Tyche, der lyset kan komme inn? Kanskje vi kan legge merke til hvor Gud møter oss i livene våre?

Vi gjør det likegodt med en gang. Bruk litt tid nå på å tenke etter. Når opplevde du et glimt av lys, av noe godt, i livet ditt i det siste?

Var det Gud som møtte deg da?

Den blinde mannen vasket seg i Siloadammen. Kanskje som et bilde på dåpen. Da han kom opp av vannet ble han seende og troende. I sta ble Mathea døpt til det nye livet sammen med Gud. Et liv i lyset. Vi som tror på Jesus skal ikke vandre i mørket, men ha livets lys.

Det betyr ikke at vi kan se alt, at vi kan forstå alt.

Livet er som det er. Noe er veldig forståelig, noe er umulig å begripe.

Jeg tror Jesus gir oss hjelp til å tolke og forstå livene våre, men han gir oss ikke vanntette forklaringer på hvorfor ting er som de er.

Han frigjør oss heller fra kalde og harde sammenhenger mellom årsak og virkning, synd og skjebne. Og han ser alt vi erfarer og favner alt i sin nåde.

Etterpå får vi komme fram til alteret og ta imot han som er verdens lys. La oss åpne oss og ta imot det gode fra Gud. Selv om vi ikke fortjener det. Når vi tar imot nattverden slipper vi verdens lys inn i livet vårt.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir en sann Gud fra evighet til evighet.